

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar
Genel Müdürlüğü

FINDIK ARAŞTIRMA İSTASYONU MÜDÜRLÜĞÜ

Fındık Dal Kanseri (*Nectria galligena*)

© A. SEZER

Etmenin Tanımı Yaşayışı ve Hastalık Belirtileri

Hastalık etmeni bir fungus olup, hastalık ülkemizde genellikle 450 metre yükseltiden sonra görülmekte ve don zararından dolayı yükseltiye paralel olarak yoğunluğu da artmaktadır. Verim kaybı yanında hastalık nedeniyle ocaklardaki ağaç sayısı azalmakta, bazı ocaklar ise tamamen yok olmaktadır.

Hastalık nedeniyle fındıkların gövde ve dallarında ve bunlardan çıkan yan dal veya dalcıkların dip çevresinde kanserler görülür. Ayrıca kanserler dalların birbirine sürtünme yerlerindeki yara yerlerinde de oluşur. Kanser yaralarının büyümesi ve genişlemesi ilkbaharda oldukça hızlı olur ve merkezinde bulunan yan dalcık veya filiz daha sonraları buruşur, kurur ve ölürler.

Gövdede çok sayıda kanser

Kanserler açık ve kapalı olmak üzere iki çeşittir. Açık kanserler genellikle gövde ve dalların kabuklarında belirli, iç içe, elips şeklinde halkalı bir görünüme sahip ve merkezi çukurlaşmış eski ve büyük yaralardır. Kanser yaraları 20 cm'ye kadar ulaşabilir. Genç dallarda kapalı kanserler de görülür fakat bunlar da daha sonra açık kanserler haline gelir.

Açık ve kapalı kanserler

Fındıkta etmen don, kar, dolu nedeniyle oluşan yaralar ile hasat vb. işlemler sırasında oluşan yara ve çatlaklardan giriş yapar.

Hastalık etmeninin yaşlı kanserlerin kenarlarında, ölü kabukların altında, çatlaklar içinde bazen dağınık bazen de kümeler halinde olan küçük, parlak, kırmızı renkteki spor taşıyan yapıları mevcuttur. Yüksek orantılı nem veya yağmur sayesinde buradan boşalan sporlar yine rüzgâr ve yağmur sayesinde yayılırlar ve yeni hastalık oluşumuna neden olurlar. Gerekli şartlar ilkbahar ve sonbaharda sağlandığından hastalığın bulaşması bu aylarda olur.

© A. SEZER

Kanserler üzerinde oluşan spor taşıyan yapılar

MÜCADELESİ

Kültürel Önlemler

Bahçelerdeki kanserli dallar budanmalı ve budama artıkları bahçeden uzaklaştırılarak yakılmalıdır.

Yüksek kesimlerde dona karşı nispeten dayanıklı çeşitler yetiştirilmelidir. Hastalığa duyarlı olduğu bilinen çeşitlerin (Foşa ve Mincane gibi) dikiminden kaçınılmalıdır.

Kimyasal Mücadele

Etkili bir kimyasal mücadelesi olmamakla birlikte, erken ilkbaharda ve hasattan sonra sonbaharda budamanın arkasından % 1'lik bordo bulamacı ile yapılacak ilaçlamalar, yara yerlerinden etmenin girişini engellemesi yönünden yararlı olabilir.

**KULLANILACAK BİTKİ KORUMA
ÜRÜNLERİYLE İLGİLİ OLARAK REÇETE
YAZMA YETKİ BELGESİNE SAHİP KİŞİLERE
BAŞVURULMASI GEREKMEKTEDİR**

**BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİ
ÖNERİLEN DOZDA VE ZAMANDA
KULLANILMALIDIR**

**Hazırlayan: Dr. Arzu SEZER
Ziraat Yük. Müh.**

**ÇİFTÇİ EĞİTİM SERİSİ
Yayın No : 10**

**Fındık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı Teyyaredüzü Mahallesi PK 46
28200 Merkez/GİRESUN
Santral : 0 454 215 15 51
Faks : 0 454 215 18 83
E-posta : info@faim.gov.tr
web : www.faim.gov.tr**